



Af: Marius Andersen, praktiserende læge i Silkeborg og medlem af DSAM's repræsentantskab - msandersen.ma@gmail.com

BOGANMELDELSE:

Det skrøbelige menneskeliv

af Inger Uldall Juhl og Lone Vesterdal



Bogen er et forfriskende indslag, der bidrager til et mere realistisk syn på livet, døden og sundhedsvæsenets og lægens rolle.

Lige adgang til velfungerende lægehjælp synes at være under stigende pres, nationalt som internationalt. Professionsværdier diskuteres internt af os selv og af tilgrænsende fag og samfund, og der sættes spørgsmålstegn ved både hævdvundne og gældende videnskabeligt funderede arbejdsgange. Vi aser og maser for at følge efterspørgslen på stadigt udviklede behandlingsmæssige, testmæssige og diagnostiske muligheder, som medfører mere eller mindre meningsfuld kontrol og opfølgning. Teknologi, selvovervågning og kunstig intelligens er fremtidens svar! Nogle af vores patienter køber endda MR-scanninger af hele kroppen, fordi sygdom-

me så kan opdages og helbredes tidligere – helbredelse forventes uanset. Styrelsen For Patientsikkerhed tilsender os krav om hasteredegørelser, og politiet ringer, når vores patienter dør. Klagesager udvides til at omhandle journalføring og faglige indsatser, der ikke er klaget over. Dette pres og disse forventninger skal løses via gerne flere grundigere, dygtigere og mere robuste læger, der frivilligt stiller op og løser ovenstående gordiske knude!

Udgivelsen af bogen "Det skrøbelige menneskeliv" er et forfriskende indslag, der i helikopterperspektiv bidrager til et mere realistisk syn på livet, døden og sundhedsvæsenets og lægens rolle.

I forbindelse med et sommerarrangement i DSAM Midtjylland i juni 2022 (se omtale i september-udgaven af Practicus af Marie Strøm Zangenberg) havde jeg fornøjelsen at overvære et rigtigt underholdende og inspirerende oplæg af bogens to forfattere, og jeg blev der bedt om at bidrage med en boganmeldelse.

Bogen vil kunne læses med udbytte, uanset hvilke syn man måtte have som individ eller læge på nogle af bogens temaer og deres indbyrdes forhold. Det er de store ting, der behandles: Gud, liv, død, tro, håb, tilgivelse, ånd, sjæl, ansvar, ondskab, modernitet, instrumentalisering, taknemmelighed, mening, mod, skyld, angst, taknemmelighed, anerkendelse og transcendens.

Bogen er inddelt i seks kapitler:

1. Sygdom og magtesløshed
2. Stress og selvforståelse
3. Angst og frygt
4. Aldring og tab
5. Død og sorg
6. Skyld og tilgivelse.

Sygehistorier, billeder, skulpturer, myter, religiøse fortællinger, symboler og historiske tekster benyttes til at udfolde emnerne.

Den fælles indledning følges af lægens og præstens vekslende bidrag til emnerne, og til sidst præsenteres en fælles afslutning.

Bogen udfolder dele af både den medicinske og humanistiske side af vores fag. Særligt interessant er nogle af de behandlede modsætninger i præstens og lægens fælles fag (tillader jeg mig at kalde spændet mellem lægen og præstens virke), og det bliver vi aldrig færdige med at forstå.

LIVETS STORE KONTRASTER

Forholdet mellem det synlige/sanselige VERSUS det, der eksisterer herudover!?

Samfundets krav og forventninger VERSUS lægens og patientens forhold og lægens professionelle ageren i samfundet!?

Du skaber dig selv – tanker og handlinger former dig og afgør succes og fiasko – især på arbejdsmarkedet VERSUS "jeg er kun via andre og Gud, og jeg må selv overtage ansvaret for mig selv i disse relationer og er ubetinget god nok!?"

Livet kan stort set erkendes og forklares 100 %, når vi har fået mere viden og tid. Fortvivlelse, sygdom og døden har ofte en årsag og kan ofte minimeres via robust sammenbidthed, især hvis du kombinerer med videnskab, teknologi, livsstil og Folketingets lovgivning/STPS VERSUS livet formes udefra af andre og af Gud: fortvivlelse og sårbarhed er et grundvilkår. Du er skabt af og et redskab for Gud, og du skal fastholde din medfødte trang til at undre dig og være taknemmelig, sundt tilgivende, legende, kreativ, fantasifuld – og finde vej – selv i de sværeste stunder – og hermed blive dig selv?!

Tro skal rationelt begrundes VERSUS tro er en suveræn livsyttring, som ikke kan/skal begribes!?

De medicinske afsnit er velredigerede, oplysende og opdaterede. Men for mig som læge – undskyld, Inger Uldall – er det præstens afsnit, som udfordrer mig mest og kræver mest af mig. For det første anvendes der begreber, som er mig fremmed. For det andet provokeres jeg lidt undervejs – allerede ved læsning af titlen: "Det skrøbelige menneskeliv", uden at jeg helt sikkert kan forstå hvorfor... Måske har mange års oplæring i lægelig forståelse og stræben, hvor mit udgangspunkt er menneskets fantastiske

styrke og evolutionære biologiske og psykiske robusthed, fascineret mig så meget, at min egen og mine nærmestes skrøbelighed virker skræmmende: at vi kun har hinanden til låns, og at dødens uafvendelighed er et usvigeligt sikkert faktum for os alle.

En psykiater lærte mig engang, at nogle bliver læger, fordi lægegerningen lindrer det faktum, at sygdom og død hører livet til! Jeg er på sin vis oplært til – bilder jeg mig ind – at kunne overkomme eller udsætte døden... Måske er jeg ikke den eneste læge med den konstitution. Find selv din egen måde at blive provokeret på ved læsning af bogen, hvis du tør eller finder mod til at turde en dag.

Bogen indeholder et rigtig fint historisk afsnit, som elegant udfolder lægens og præstens forhold historisk og aktuelt. Det er to arketyper, som begge beskæftiger sig med liv og død og alt derimellem. De har samme oprindelige stræben: det velsignede liv med orden, ikke kaos. Med sundhed ikke sygdom. Med frihed, ikke slaveri. Med forsoning, ikke synd. Historisk er det én og samme person, som siden har udviklet sig til to, der har taget hver sin retning og til tider nærmest har fået skabt et konfliktfyldt og fjendtligt forhold og siden opblødning: Hippokrates flyttede sygdomme ud af templet, fordi han mente, at disse ikke skyldtes gudernes vrede. Middelalderlig tænkning genindførte synd som årsag til sygdom. Først efter åndelige lægedom skulle den fysiske lægedom for kroppen afsøges.

Siden følger beskrivelsen af vores fags moderne udvikling, som de fleste af os nok kender bedre.

Det første egentlige sygehus i Danmark, Det Kongelige Frederiks Hospital af 1757, som i dag huser Designmuseum Danmark i Bredgade i København, blev bygget uden vejledning fra kirurger og medicinere, og det ligner Danmarks første store hospitalsbyggeskandale. Her skulle fattige patienter, der fik gratis behandling, finde sig i, at der kom studerende og undersøgte dem i tide og utide. Hvis patienterne døde, kunne man obducere dem og lære direkte af sygdoms- og dødsårsag. I dag er obduktioner stort set afskaffet – mulige teoretiske eller billed-/testverificerede dødsårsager synes nu at være mere interessante! Hospitalets formål var med Guds og lægernes hjælp at gengive de syge arbejdsevnen.

Hvem sagde, at historien har det med at køre i ring? //